

Muhasebede sınırlı uygunluk denetimi

13.02.2010/ Veysi Seviğ

Vergi Usul Yasası'nın mükerrer 227'nci maddesi hükmü uyarınca Maliye Bakanlığı:

* Vergi beyannamelerinin 3568 sayılı yasaya göre yetki almış serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavirler tarafından da imzalanması mecburiyetini getirmeye, bu mecburiyeti beyanname çeşitleri, mükellef grupları ve faaliyet konuları itibariyle ayrı ayrı uygulamaya...

* Vergi yasalarında yer alan muafiyet, istisna, yeniden değerlendirme, zarar mahsubu ve benzeri hükümlerden yararlanılmasını, Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen şartlara uygun olarak yeminli mali müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibraz edilmesi şartına bağlamaya...

Bu uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yasal düzenleme gereği olarak beyannameyi imzalayan veya tasdik raporu düzenleyen meslek mensupları, imzaladıkları beyannamelerde veya düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve kayıtların dayanağını oluşturan belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyasına bağlı olarak salınacak vergi, ceza, gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaktadır.

Konuya ilişkin olarak "TÜRMOB" tarafından alınmış bulunan "Serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 227'nci maddesine göre imzalanacak vergi beyannamelerinde uyulacak esaslara ilişkin mecburi meslek kararı"na göre, bu sorumluluğun meslek mensuplarına müştereken ve müteselsilen yüklenebilmesi için iki koşul vardır.

Birinci koşul, vergi beyannamelerinde yer alan bilgilerin defterlere uygunluğudur. Bu hükümlerle, vergi beyannamelerinin imzalanmasında meslek mensubunun yüklendiği görev ve sorumluluk yalnız defterlere dayanan bilgilerle sınırlandırılmaktadır. Bu sınırlamaya defterlerin onayları ile ilgili bilgiler gibi şekli olanlar da dahil olmak üzere muhasebe kayıtlarına uygun olarak hazırlanan vergi beyannamelerinin ekindeki finansal tablolar ile hesap özetleri dahildir.

İkinci koşul, söz konusu defterlerdeki kayıtların dayanaklarını oluşturan belgelere uygunluk dışında, defter kayıtlarının genel kabul görmüş muhasebe ilke ve kuralları ile vergi mevzuatına uygunluğunun araştırılması, meslek mensubundan talep edilen hizmetin kapsamındadır.

Sorumluluğu gerektiren bu durumlar nedeniyle vergi beyannamelerinin imzalanması öncesi meslek mensuplarının sınırlı uygunluk denetimi yapmaları gerekmektedir.

Sınırlı uygunluk denetimi (SUD) işletme içinden veya dışından yetkili bir üst makam tarafından saptanmış kurallara ve devlet müdahalesinin olduğu durumlarda yasal düzenlemelere uyulup uyulmadığını araştırmaktır. Vergi Usul Yasası'nın mükerrer 227'nci maddesine göre, talep edilen uygunluk denetimi sınırlandırılmış olup, kayıtların dayanağı olan belgelerle uygunluk koşulunu getirmiştir. Bu denetimin yerine getirilmesinde üçüncü kişilerle uygunluk, belgelerin doğruluğunu araştırma gibi yükümlülüklerin yerine getirilmesi istenmiştir. Bu nedenle Vergi Usul Yasası'nın mükerrer 227'nci maddesine göre vergi beyannamelerinin imzalanması için yapılacak sınırlı uygunluk denetiminin (SUD) konusunu, işletmenin tuttuğu defter kayıtları ve yapmış olduğu işlemler

oluşturmaktadır. Denetim kriteri ise yasalar, şirket ana sözleşmesi, şirketin iç yönelgeleri, iş sözleşmeleri dışında genel kabul görmüş muhasebe ilke ve kuralları ve standartları ile defter kayıtlarının dayanağını oluşturan belgelerin yasalara uygun nitelikte olmasıdır. Vergi Usul Yasası'nın mükerrer 227'nci maddesine göre yapılacak SUD faaliyeti karşıt inceleme ve üçüncü kişilerle uygunluğu içermediği için vergi revizyonu olmadığı gibi, doğruluk denetimini içeren ve karşıt inceleme yetkisiyle gerçekleştirilen yeminli mali müşavirlerin tasdik faaliyeti de değildir. Vergi beyannamelerinin imzalanmasında meslek mensuplarının SUD faaliyeti, vergi beyannamelerinin ekindeki finansal bilgilerin veya hesap özetlerinin defterlere uygunluğu ile bu kayıtların doğru bir şekilde ve dayanakları olan belgelere uygun yapılması amacına yönelik bir ön denetimdir.

Vergi beyannamelerin imzalanması amacıyla yürütülecek SUD faaliyeti, defter tutma yükümlülüğüne göre yürütülmektedir. Bu bağlamda da...

* İşletme defteri veya serbest meslek kazanç defteri esasına göre tutulan defterlere dayanan vergi beyannamelerinde SUD faaliyeti,

* Bilanço esasına göre tutulan defterlere dayanan vergi beyannamelerinde SUD faaliyeti farklı olmaktadır.

SUD tamamlandıktan sonra varılan kanaat olumlu ise vergi beyannameleri koşulsuz olarak imzalanır. Bu imza olumlu rapor niteliğindedir. İmza sırasında TÜRMOB'dan alınan ve sıra numaralı olan serbest muhasebeci ile serbest muhasebeci mali müşavirlerin kaşelerini yeminli mali müşavirlerin ise mühürlerini kullanmaları zorunludur.

Meslek mensupları, müşteri tarafından kendilerine verilen belgelerin muhasebe sistemi uygulama genel tebliğleri ile genel kabul görmüş muhasebe ilke ve kurallarına uygun ve doğru olarak kanuni defterlere kaydedilmesi ve bu kayıtlara dayanarak mali tabloların çıkarılmasını sağlamalıdır.

Kaynak: Referans Gazetesi